

In memoriam dr. M. de Boer

12 september 1908 – 16 oktober 1998

Op vrijdag 16 oktober jl. is dr. Martje de Boer, bij velen beter bekend als Martha de Boer, op 90-jarige leeftijd te Meppel overleden. Wie haar gekend hebben, zullen zich haar herinneren als een markante persoonlijkheid, die gedurende decennia een onuitwisbaar stempel heeft gedrukt op het Utrechtse Tandheelkundig Instituut.

Martje de Boer groeide op in een onderwijzersgezin. Meppel was de stad waar zij in 1925 het eindexamen aan de Rijks H.B.S. behaalde en waar zij vervolgens aan de Rijks Kweekschool werd opgeleid tot onderwijzeres. Ze verwierf bovendien de acte Engels L.O., de hoofdakte, de acte Wiskunde L.O. en de acte Duits L.O. Gedurende enige jaren was zij werkzaam in het lager onderwijs en het nijverheidsonderwijs te Meppel.

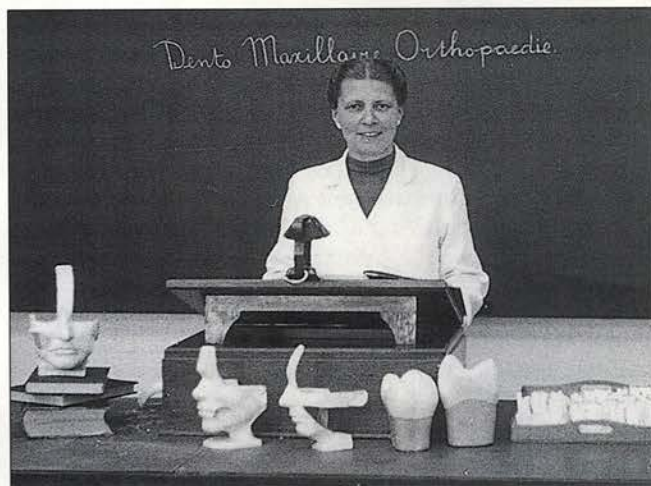
In 1934 begon zij de opleiding tot tandarts te Utrecht. Na het behalen van het tandartsdiploma op 12 juli 1940 werd zij, mede op aandringen van dr. J.A.W. van Loon, assistent op het Tandheelkundig Instituut. Zij was werkzaam op de afdeling Prothetische Tandheelkunde van lector mevrouw J.G. Schuiringa en op de afdeling Orthodontie van lector dr. A.J.M. Oidtmann. Onder leiding van laatstgenoemde specialiseerde zij zich in de orthodontie.

In 1945 werd zij hoofdassistent op de afdeling Orthodontie. Samen met mevrouw Schuiringa en enkele anderen was zij verantwoordelijk voor de nieuwe start van het onderwijs na de bezetting en wist zij in moeilijke jaren talloze organisatorische en praktische problemen het hoofd te bieden. In de voorafgaande periode, vanaf 1943, had zij er samen met mevrouw Schuiringa voor gezorgd dat de materiële uitrusting van de kliniek behouden bleef en dat de patiëntenzorg zo lang mogelijk doorgang kon vinden. In 1948 werd zij conservator, later wetenschappelijk hoofdbenamer A op de genoemde afdeling onder de hoogleraar prof. R.W. Broekman.

Bij de erkenning van het specialisme Dento-Maxillaire Orthopaedie in 1954 werd Martje de Boer in het specialistenregister ingeschreven. Omdat haar tandartsdiploma van 1940 geen toegang gaf tot de academische promotie, besloot ze de universitaire examens nieuwe stijl af te leggen. Haar onderwijstaken werden ondertussen normaal verricht. In 1958 slaagde zij cum laude voor het kandidaatsexamen tandheelkunde. Het doctoraal deed zij in 1969.

In 1964 kwam haar benoeming tot lector, met als leeropdracht de Preventieve Orthodontie. In haar openbare les, getiteld 'Sociaal perspectief van de preventieve orthodontie', omschrijft zij de doelstelling en het terrein van de preventieve orthodontie en wijst zij op de taken en de mogelijkheden die de algemeen-practicus en de georganiseerde jeugdtandzorg op dit gebied hebben.

Om de kennis van de gebitsontwikkeling te vergroten en om een bijdrage te leveren aan een wetenschappelijk verantwoord onderwijs in de preventieve orthodontie begon zij al in 1960 met een groot longitudinaal onderzoek, waarvoor zij haar werkerterrein zocht in het haar zo verouderde Meppel. Dit onderzoek is beschreven in haar proefschrift, dat in 1970 verscheen met als titel 'Aspecten van de gebitsontwikkeling bij kinderen tussen vijf en tien jaar'.

Dr. M. de Boer (1947).

Op 9 april 1976 ontving ze de Dr. J.A.W. van Loon-prijs. Deze prijs wordt slechts eens in de drie jaar uitgereikt door de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie en werd haar aangeboden voor de talrijke waardevolle publicaties die op het gebied van de orthodontie van haar hand zijn verschenen. Het was, zei zij toen zelf, alsof het advies om in het onderwijs te gaan, haar destijds door dr. van Loon gegeven, na een lange reis eindelijk zijn doel bereikte. Voor haar opmerkelijke, bijna 40-jarige staat van dienst, waarbij haar inzet tijdens de periode 1943-1948 niet onvermeld mag blijven, werd zij op 27 april 1979 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Het erevoorzitterschap van de Tandheelkundige Studenten Vereniging 'John Tomes' zag zij terecht als een blijk van bijzondere waardering van de zijde van haar studenten.

Op 1 september 1979 is zij met emeritaat gegaan, maar niet met de bedoeling om het nu eens rustig aan te gaan doen, zoals haar publicaties en lezingen van na die datum aantonen. Tijdens haar emeritaat heeft zij, gedreven als zij was, nog tot 1982 gebruikgemaakt van het promotierecht van de emeritus om ondergetekende te begeleiden bij het schrijven van zijn proefschrift 'Aspecten van het tijdelijke gebit'. Vele malen ben ik ook tijdens die periode op bezoek geweest in haar gastvrij huis, mooi gelegen aan de rand van het Wilhelminapark in haar geliefd Meppel. De promotie op 6 juli 1982, waarbij zij samen met prof.dr. G.J. Leppink als promotor optrad, beschouwde zij als een hoogtepunt in haar loopbaan.

De laatste jaren zijn voor haar niet gemakkelijk geweest. Haar gezondheid en gezichtsvermogen gingen geleidelijk achteruit. Desondanks verscheen nog één maand voor haar overlijden een publicatie van haar hand in dit tijdschrift met als titel 'Dentes Natales'.

Velen zullen het met mij eens zijn, dat het een groot voorrecht was haar gekend te hebben.

S.K. Kooi, Oosterbeek